

Tying the knots in Bologna implementation/ KnoBI

Atelier „Accesul grupurilor defavorizate la un învățământ de calitate”

Sibiu, 15 mai 2018

Raportul evenimentului

Structura atelierului

Atelierul a adus laolaltă actori interesați (*stakeholders*) din educație: reprezentanți ai autorităților publice locale și naționale cu responsabilități în domeniul educației, cadre didactice, studenți, elevi. Acțiunea a avut loc la Sibiu și a fost împărțită în trei părți, care s-au întins pe durata unei zile:

(1) o sesiune plenară în care vorbitorii invitați au susținut câte o prezentare pe o temă de interes pentru îmbunătățirea accesului la educație de calitate;

(2) o sesiune de discuții în grupuri mai mici în care participanții au fost invitați să contribuie cu recomandări privind modul în care România poate îmbunătăți accesul la educație, până în 2030, pentru categoriile de tineri nereprezentate momentan la nivelul populației de elevi/studenți;

(3) o sesiune plenară în care au fost prezentate concluziile discuțiilor din grupuri.

Concluziile discuțiilor/dezbaterilor

Vorbitorii invitați pentru a susține prezentările din cadrul primei sesiuni plenare a zilei de 15 mai, au fost rugați să includă în prezentări elemente privind stadiul actual al politicilor de acces și echitate în educație, din România, astfel încât să folosească participanților ca puncte de pornire ale dezbaterilor din sesiunile de discuții paralele (în grupuri mai mici). Scopul prezentărilor din această primă sesiune plenară a atelierului a fost acela de a informa participanții și de a indica câteva dintre aspectele incomplet abordate sau insuficient de bine dezvoltate din cadrul dimensiunii sociale a educației.

Vorbitorii din această sesiune au fost:

- Cezar Haj, expert KnoBI, cu prezentarea inechităților la nivel de sistem educațional și modalitățile în care acestea ar putea fi reduse;
- Elena Lotrean, Școala Româno – Finlandeză, cu prezentarea modelului finlandez care încurajează echitatea în educație;

- Marius Deaconu, Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România, cu prezentarea unor exemple de bune practici în ceea ce privește finanțarea învățământului superior.

Din prezentarea lui Cezar Haj intitulată „Echitatea în sistemul de învățământ din România” amintim următoarele elemente relevante pentru tematica atelierului:

- sistemul românesc de educație se confruntă cu pierderi masive de talente din cauza participării reduse la educație și a abandonului masiv, pe parcursul anilor de studiu;
- pierderile de talente sunt explicabile, pe de o parte de discrepanțele majore înregistrate între mediul urban și rural din punct de vedere al: performanțelor educaționale, nivelul de pregătire al cadrelor didactice, calitatea și accesibilitatea resurselor educaționale, siguranța și calitatea infrastructurii școlare etc.;
- în ciuda numeroaselor indicii privind eșecul politicilor de atragere și retenție a tinerilor în sistemul educațional, acesta oferă o gamă limitată de forme de sprijin pentru cei care înregistrează discrepanțe educaționale determinate de condițiile socio-economice în care s-au născut și trăiesc. Aceste mecanisme (ex. programul „A doua șansă”, opțiunea de studiu cu frecvență redusă, bursele sociale etc.) sunt implementate fără a se monitoriza și evalua impactul lor;
- din cauza colectării neconsistente de date (de ex. pentru unii indicatori nu există o definiție clară corelată cu un instrument ușor de folosit de raportare a datelor) cifrele raportate oficial nu relevă realitatea (ne)participării și a progresului elevilor;
- discrepanțe între rezultatele școlare se înregistrează și între: fete și băieți, între diferite regiuni geografice, între elevii care au optat pentru diferite trasee educaționale, între cei proveniți din diverse medii socio-economice, între cei care învață în instituții publice față de cei care învață în sistemul privat etc.;
- inechitățile nu dispar odată cu trecerea la următorul ciclu educațional și, în lipsa unor politici de reducere a acestora și de recuperare a diferențelor educaționale, acestea contribuie la adâncirea inechităților sociale;

În intervențiile lor, doamna Elena Lotrean și domnul Marius Deaconu, au prezentat sistemul educațional finlandez ca un exemplu de bună practică din care participanții la atelier pot prelua idei de îmbunătățire a calității sistemului educațional românesc, alături de ceea ce se implementează în prezent în Austria prin strategia națională pentru dimensiunea socială, care a fost analizată în detaliu de către experții KnoBI ca urmare a vizitei de studiu derulate.

Prezentările din prima sesiune, plenară, au fost urmate de discuții în grupuri mici. Dintre concluziile acestora amintim:

- alocarea locurilor speciale la universitate pentru tinerii din mediul rural să se facă în funcție de numărul de studenți pe care universitatea îi poate atrage din aceste medii (în funcție de dimensiunea și caracteristicile bazinului de recrutare al instituției);
- alocarea de granturi de studiu și pentru programele la distanță;
- corelarea valorii burselor sociale cu costurile reale de locuire și trai, precum și cu cele ale materialelor educaționale;
- flexibilizarea parcursului educațional: dezvoltarea de rute alternative inclusiv dezvoltarea de programe de tip *blended learning* și *MOOCs*, care să ofere oportunitatea accesului la educație și pentru acei tineri care nu pot depăși bariere fizice sau financiare de acces la unități de învățământ;
- finanțarea de la bugetul de stat și asigurarea accesului în regim gratuit pentru beneficiari, a programelor de tip *outreach*;
- creșterea încrederii potențialilor studenți în calitatea programului prin: creșterea calității formării inițiale și continue a cadrelor didactice; asigurarea serviciilor de consiliere (cu finanțarea corespunzătoare) de către personal special dedicat acestei activități și prin remunerarea acestor activități (profesionalizarea consilierii); Sprijin și indicatori (calitativi și cantitativi) de performanță privind calitatea predării; Asigurarea posibilității de dezvoltare a unei cariere didactice în urma valorificării performanței în predare (nu în cercetare ca până acum);
- consilierea tinerilor să se facă atât în perioada studiilor preuniversitare, cât și pe perioada studiilor de învățământ terțiar;
- asigurarea investițiilor în infrastructură cu focus pe infrastructura pentru studenți cu dizabilități;
- alocarea unui coeficient de finanțare special pentru studenții cu nevoi (educaționale) speciale;
- modificarea admiterii astfel încât să garanteze accesul categoriilor excluse până acum;
- alocarea de locuri speciale versus pachete integrate de servicii înainte și după înmatriculare;
- oferirea de pachete integrate de sprijin (cazare, masă, sprijin educațional etc.);
- reducerea normei de cercetare pentru cei care predau;
- limitarea numărului maxim de ore de muncă pentru studenți – la maxim 4 ore/zi (de căutat modelul UK).

Menționăm că aceste propuneri au fost prezentate și aprobate și în sesiunea plenară finală.